

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка
Інститут музичного мистецтва
Кафедра народних музичних інструментів та вокалу
Лабораторія академічного народно-інструментального мистецтва
Академія мистецтв у Банській Бистриці (Словаччина)

НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО НА ЗЛАМІ XX – XXI СТОЛІТЬ

Збірник матеріалів та тез
XV міжнародної науково-практичної конференції
3 грудня 2021 року
м. Дрогобич

FOLK-INSTRUMENTAL ART AT THE TURN OF XX – XXI CENTURY

Collection of materials and theses
XV International Scientific and Practical Conference
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
December 03, 2021, Drohobych

***Редактор-упорядник
АНДРІЙ ДУШНИЙ***

Дрогобич
ПІСВІТ
2021

*Рекомендовано до друку
Науково-методичною радою Інституту музичного мистецтва
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 8 від 24 листопада 2021 року)*

*Рекомендовано до друку Факультетом мистецтв
Академії мистецтв у Банській Бистриці
(протокол № 11 від 3 листопада 2021 року)*

УДК 78 (063)
Н 30

Народно-інструментальне мистецтво на зламі XX – XXI століть: збірник матеріалів та тез XV міжнародної науково-практичної конференції (ДДПУ ім. І. Франка, 3 грудня 2021 р.) / [редактор-упорядник А. Душний]. Дрогобич: Пóсвіт, 2021. 152 с.

Folk-Instrumental Art at the turn of XX – XXI century: collection of materials and theses XV International Scientific and Practical Conference (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, December 3, 2021) / [editors-compilers A. Dushniy]. Drohobych: Posvit, 2021. 152 s.

У збірнику вміщено статті та тези учасників XV міжнародної науково-практичної конференції «Народно-інструментальне мистецтво на зламі XX – XXI століття». Свої наукові дописи пропонує наукова спільнота України, Словаччини, Чехії, Іспанії, Хорватії, Китаю, Білорусії. В матеріалах висвітлено актуальні проблеми музикознавства, музичної педагогіки та мистецької освіти, композиторської творчості, методики й методології народно-інструментального і вокального мистецтва, подані повідомлення про творчо-мистецькі та наукові події.

Видання адресоване науковцям, викладачам та студентам ЗВО, а також усім, хто цікавиться розвитком народно-інструментального мистецтва України та зарубіжжя.

УДК 78 (063)

Рецензенти:

Салій Володимир – кандидат педагогічних наук, доцент Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Чумак Юрій – кандидат мистецтвознавства, директор Дрогобицького музичного фахового коледжу імені Василя Барвінського.

Стреначікова Марія – доктор наук, доцент Академії мистецтв у Банській Бистриці (Словаччина).

***Редакція не завжди поділяє думки авторів, за зміст, достовірність інформації та точність цитувань відповідальності не несе.
При передруці статей посилання на збірник є обов'язковим.***

© Душний А., упорядкування, 2021
© Пóсвіт, 2021

Література:

1. Андрес Сеговія Торрес. Биографіи. История жизни великих людей. URL: <https://www.tonnel.ru/?l=gzl&uid=509&op=bio>
2. Андреса Сеговії Торрес. Відродження гітари. Журнал онлайн URL: <https://uk.perish.info/1140-andres-segovia-torres-revival-guitar.html>
3. Андреса Сеговія Торрес. Іспанська Вікіпедія. URL: https://es.wikipedia.org/wiki/Andr%C3%A9s_Segovia
4. Біографія. Андреса Сеговії Торреса. Вікіпедія. URL: https://guitarmag.net/wiki/index.php/%D0%A1%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%8F_%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B5%D1%81
5. Карташов О. Походження, еволюція, репертуар. URL: <http://magkmusic.com/images/docs/dissov/avtoreferat-kartashov.pdf>
6. Коваленко А. Історичні передумови становлення вітчизняної інструментальної гітарної освіти в контексті розвитку музичної освіти. URL: <https://mmod.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/91/75>

Маргарита МАЛАХОВА

(Київ, Україна)

НАВЧАЛЬНИЙ НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ – ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ІНСТРУМЕНТАЛІСТІВ

Оркестрово-ансамблева підготовка студентів-інструменталістів у системі університетської освіти здійснюється в межах музично-інструментальної підготовки, складовими якої є теоретичні, методичні і практичні навчальні дисципліни, заняття з яких проводять у колективній, груповій та індивідуальній формах.

Оркестрово-ансамблеву підготовку музиканта-виконавця ми розуміємо як процес навчання студентів в оркестровому й ансамблевому класах і, водночас, як результат, що характеризується рівнем володіння оркестровим інструментом (інструментами), сформованістю ансамблевих навичок та культури колективно-інструментального виконавства.

На музично-педагогічних і мистецьких факультетах університетів найбільш поширеними є оркестри та ансамблі народних інструментів. Як зазначає М. Давидов, народно-інструментальне музичне мистецтво сучасної незалежної України є органічною часткою цілісної вітчизняної культури. Творчі, виконавські, науково-методичні та педагогічні напрацювання у цьому жанрі відбивають глибокий зміст і неповторність національного характеру; вони є активними засобами творчого взаємопроникнення з музичним всесвітом, бо сама природа музичного інструментарію, покликаного відображати загальнолюдські почуття, не обмежена національними кордонами, а має інтернаціональний аспект звучання [2, 7].

Специфіка навчання студентів в оркестрах народної музики полягає в тому, що оркестр є не тільки навчальним, але й концертним колективом, у складі якого вони проходять музично-виконавську практику [4, 4]. Означена теза стосується також і навчальних ансамблів. Підготовка концертної або конкурсної програми мобілізує виконавські можливості кожного з учасників колективу, додає мотивації, захоплює, спрямовує на досягнення якісного результату, обумовлює партнерську взаємодію та колегіальність у вирішенні завдань.

На заняттях оркестрового й ансамблевого класів студенти старших курсів (залежно від завдань навчального курсу) також опановують основи керівництва музично-інструментальним колективом у процесі роботи над оркестровими й ансамблевими творами різної форми, реалізуючи знання та навички, набуті на заняттях з оркестрового диригування, спеціального інструменту, музично-теоретичних дисциплін та фахових методик.

Враховуючи освітнє значення навчальних оркестрів та ансамблів, ми уточнили дефініцію *навчальний народно-інструментальний ансамбль* і визначили його як одну із форм музично-інструментальної підготовки фахівців, що ґрунтується на принципах колективного музикування та забезпечує опанування навичок гри на народних інструментах, набуття досвіду ансамблевого виконавства та професійного спілкуван-

ня, розвиток творчих здібностей та професійно-особистісних якостей студентів.

Серед *принципів колективного музикування* ми виокремили наступні: узгодженість і взаємозалежність виконавських дій партнерів з ансамблю; колективна співтворчість учасників і керівника ансамблю в дотриманні авторського задуму композитора; колегіальність у вирішенні творчих завдань; зацікавленість викладача та студентів у результатах спільної діяльності, спрямованість спільних зусиль учасників і керівника ансамблю на досягнення високого музично-виконавського рівня колективу.

Оскільки навчальні ансамблі є творчими лабораторіями, у яких студенти-інструменталісти набувають досвід фахової діяльності, то на заняттях ансамблевого класу студенти мають змогу опанувати основні навички роботи з народно-інструментальним колективом, які потім можуть реалізувати у подальшій професійній роботі.

Для цього викладач-керівник залучає такі методи та види освітньої діяльності музикантів-виконавців, які неможливо відтворити в умовах лекційних та індивідуальних занять з фаху, зокрема *моделювання педагогічних ситуацій* у навчальному ансамблі та відпрацювання навичок керівництва інструментальним колективом (організаційні методи, репетиційна техніка тощо).

Вивчаючи теоретичний аспект проблеми, студенти засвоюють принципи організації та діяльності навчального народно-інструментального ансамблю, навчаються добирати репертуар, опановують методи роботи з колективом. В умовах такого активного освітнього процесу «студенти-керівники» мобілізують усі свої знання і вміння, щоб створити обстановку творчості, продемонструвати свою педагогічну й музично-методичну компетентність та оригінальний стиль керівництва ансамблем. До того ж, виконання ансамблістами ролі керівника колективу актуалізує ще один важливий аспект професійної діяльності – вміння робити аранжування та переклад музичних творів для відповідного інструментального складу.

Отже, навчальний народно-інструментальний ансамбль – невід’ємна складова фахової підготовки студентів-інструменталістів, що забезпечує особистісний розвиток музиканта-виконавця, сприяє вдосконаленню його ансамблевих навичок, набуттю практичного досвіду професійної діяльності, необхідного для роботи в закладах освіти та музичних колективах.

Література:

1. Гуральник М. Організація та керівництво народно-інструментальними колективами: навч.-метод. посібник. Київ: НПУ ім. М. Драгоманова, 2000. Ч. I. 128 с.
2. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах: українська академічна школа: підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III–IV рівнів акредитації. Луцьк: Волин. обл. друк, 2010. Вид 2-ге, доп., випр. 600 с.
3. Клименко Ж. Робота над основними навичками ансамблевого виконання: метод. рек. з предмету «Ансамблевий клас». Луцьк: РВВ «Вежа», 2006. 15 с.
4. Оркестр народної музики: програма навч. курсу для студ. спец. «Музичне мистецтво». ОКР: бакалавр (за вимогами кредитно-модульної системи) / [уклад. Т. М. Пляченко, Г. Л. Бродський]. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2007. 36 с.
5. Пляченко Т. Професійна діяльність керівника музично-інструментального колективу: навч. посіб. Київ: КУ ім. Б. Грінченка, 2013. 112 с.

Юлія МОСКВІЧОВА
(Вінниця, Україна)

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА НА ВІННИЧЧИНІ

Актуальним завданням сьогодення є проведення мистецьких заходів, спрямованих на збереження й розвиток традиційної культури, підтримку культурного різноманіття регіонів. Сьогодні на Вінниччині професійне навчання гри на народних інструментах базується в декількох навчальних закла-